

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsako sredo opoldne. Velja za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L, za inozemstvo 20 L; posamezne številke 20 stot. — Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. — ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. —

„In to bi naj ne bilo proti vsaki pravičnosti, da uživajo in posedujejo to, kar so drugi oškropili z znojem svojega obraza in z delom svojih rok? Kakor ima učinek svoj vzrok, tako mora po pravici plod iz dela pripadati tistemu, ki je delal.“
Leon XIII.

Nepriskrbrana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 4 lire v visočini enega cm v enem stolpu. — List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. — Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. —

Črne bukke kmečkega stanu.

Črne bukke kmečkega stanu je stalo na čelu knjigi, v kateri so bile zbrane težave, ki čarajo slovenskega kmeta. Tudi danes bi bio treba napisati tako knjigo. Vsak naš kmet bi jo moral vzeti v roke in razmišljati. Ker še vedno velik del kmetijskega stanu ne verjame, kako velike so nevarnosti, ki grozijo zemlji in kmečkim domovom, posebno še v primorski deželi.

Na prvo stran črnih bukk naj zapiše kmet tri besede: **Izkoriščevanje kmečkega dela.** Potem naj premisli delo in življenje enega leta. Spomladi si včasih dokupi nekaj orodja, morda tudi semen, umetnih gnojil in par mladih prešičev. Ko to kupuje, ga oplaha prvič tovarna, drugič veletrgovec, tretjič mali trgovec in včasih še živinski prekupec. Vsak teh posredovalcev sne kmetu iz rok kos hleba, ki ga je bil pridobil z lastnim delom. Potem gara kmet vse poletje; velik del kmetov živi na upanje, da bo letina dobra. Ko kupuje moko, zabelo, sploh živila, ga pritise deset rok, da še sam ne ve kako. Blago je šlo skozi deset rok in na vsaki se je sprejel masten dobiček. Na koncu pa vse plača konsument, revni kmet. In koliko nevidnih davkov plačuje kmet svetovnemu kapitalu! Petrolej gori v svetilki; zdaj pačuješ davek petrolejskemu trustu ameriškega milijarderja Rockefellerja, ki se je polastil skoro vseh petrolejskih vrelcev na zemlji. Kupiš obleko in plačuješ davek angleški banki, ki ima tovarne, iz katere je prišlo sukno. Skoraj pri vsakem nakupu plača kmet davek nevidnim kapitalističnim silam.

Pa tudi, ko kmet pridelke in živino prodaja, plača davek kapitalu. Medtem ko industriji sami nastavljajo cene izdelkom, ne določa cene kmečkih pridelkov kmet, ampak veletrgovec in veleprekudec.

To je prvo veliko poglavje črnih bukk. Na vrh drugega poglavja pa naj zapiše primorski kmet: **Politično in gospodarsko zatiranje od strani države.** Če bele knjige bi morali napisati, če bi hoteli zbrati vse krivice, ki jih dela država našemu kmetu. Začnimo takole šteti: Kmet plačuje državi davke; to pomeni, da nakaže državi sredstva, ki naj jih ta pravično uporabi za potrebe vsega ljudstva. Kmet daja državi sinove kot meščani. — Kaj pa daja država našemu kmetu? Tuje uradnike in orožnike. Država je vzela slovenskemu kmetu kmetijske šole. Zatrila je slovenske srednje šole, ker misli, da je boljše, če se slovenski kmečki

otroci ne izobrazijo. Pred sodiščem in v uradih kmet ne sme govoriti v lastnem jeziku, če hoče kaj veljati.

Pa tudi gospodarsko stiska država kmeta. Vinorejo bo država uničila, ker dovoljuje, da v tovarnah delajo »vina«; včasih smo temu pravili »sleparija« in take kleparje so zapirali v ječe. Grda igra z vojno odškodnino je drugi dokaz, kako velika je skrb države za kmeta. Kar je pa najhujše: Država dosedaj ne dovoli, da bi si primorski kmetje sami pomagali. Do danes nam ni dala deželne avtonomije. V deželnem zboru bi zastopniki kmetov in delavcev sklepali sami, kako naj se dvigne živinoreja, kako naj odpremo trg vinu, kako damo deželi kruh in delo.

Zadnje poglavje črnih bukk pa je najbolj žalostno. Razumen kmet naj zapiše tja: **Tepeni po lastni krivdi.** Mi kmetje sami dobro vemo, kake krivice se nam godijo. Vendar velik del kmetov ne stori nič, da bi si vsi, cel stan, pomagali. Ne vejo, da leži pred nami orožje, s katerim bomo premagali veliko izkoriščevalcev, prisili državo, da nam da pravice in deželno avtonomijo. Velik del kmetov ne veruje, kako velika moč je v organizaciji združenih kmetov in delavcev.

Toda bodimo odkriti: Enotnega kmečkega stanu danes ni. Je pa pri nas na desetisoč malih kmetov, ki so eden pri drugem, brez zveze, kot bilke sena. Kaj pomeni ena sama bilka? Pride vetrič in jo odnese, kamor mu ljubo. Pаметen gospodar pa naloži teh desetisoč bil na voz, jih stlači, krepko oklene in zategne z vrvo, in trdno zaveže, tako da so kot ena skala na vozu. Sedaj pa naj pride veter, naj prihrumi vihar! — Tako je tudi s kmetiskim stanom. Danes vsak dekret vlade, vsak ukaz komisarijev, vsaka muha karabinirjev nas mete zmede iz nas razprši kot bilke. En udarec za drugim pada po hrbtih kmetov in kmetije udano sklanjamo hrbte. Ko bo pa kmetijski stan skupaj z delavci kot ena skala, ko bodo primorski kmetje trdno zvezani v enotno organizacijo, jih tak veter ne bo več razpršil in strahoval. Takrat bo šele prišel čas, ko zbrišemo črne račune iz črnih bukk našega stanu.

Mnogo kmečkih mož in fantov razume, da brez močne organizacije ne dosežemo nič. V mnogih občinah so že ustanovili kmetsko-delavske zveze. Drugod pa še spijo in čakajo, da jim poslanec

prinese kruha in pravic na krožniku. Kmetje, združite se! V vsaki občini ustanovite kmetsko-delavsko zvezo! Tako bo slo-

venski kmečki stan skupaj z delavskim prišel do pravice v državi in v domači deželi.

Sestava porotnih klopi.

Na tem mestu povzemamo že v »Edinosti« priobčene zakonite določbe o sestavi porotnih imenikov in to le najvažnejše, kar pride pri nas v prvi vrsti v poštev.

Čl. 2.: V imenik porotnikov se vpišejo vsi oni, pri katerih se združijo sledeči pogoji:

- I. da so italijanski državljani in da uživajo meščanske in politične pravice;
- II. da so izpolnili najmanj petindvajset let in da niso izpolnili več nego petinšestdeset let;
- III. da pripadajo eni izmed sledečih vrst:

1. senatorji in poslanci in vsi, ki so bili člani predidocih zakonodajnih skupščin;
2. člani in družabniki akademij in korporacij znanosti, literature in umetnosti, in doktorji (profesorji) vseučilišnih kolegijev;
3. odvetniki in zastopniki na dvorih in na zbornih sodnih in notarji;
4. doktorji in licenciati vseučilišč in oni, ki imajo diplomu ali spričevalo izdano od liceja, gimnazije, tehničnega zavoda, ljudske šole ali učiteljskega, in sploh od drugih posebnih zavodov pripoznatih in pooblaščenih od vlade;
5. učeči ali upokojeni ali častni profesorji fakultet sestavljajočih vseučilišče in drugih javnih zavodov za višji pouk;
6. učeči ali upokojeni ali častni profesorji javnih zavodov za srednji pouk, bodisi klasični, bodisi tehnični, in ljudskih šol in učiteljskih;
7. učeči ali upokojeni ali častni profesorji akademij lepih umetnosti, praktičnih šol za inženirje, vojaških ali mornarskih šol, akademij in zavodov;
8. zasebni pooblaščen učitelji snovi obseženih v številkah 5, 6 in 7;
9. predstojniki, ravnatelji in rektorji zavodov navedenih v številkah 5, 6 in 7;
10. oni, ki so ali so bili pokrajinski svetniki;
11. civilni in vojaški funkcionarji in uradniki, ki imajo letno plačo ne nižjo od dvatisoč lir ali letno pokojnino ne nižjo od tisoč lir;
12. oni, ki so objavili znanstvena ali leposlovna dela ali druge umstvene proizvode;
13. inženirji, arhitekti, geometri, zemljemerci, računovodje, likvidatorji, lekar-

narji in živinozdravniki, zakonito pooblaščen;

14. vsi župani in vsi oni, ki so ali so bili svetovalci občine, ki ima nad 3000 prebivalcev;

15. oni, ki so bili spravitelji (mirovni sodniki);

16) člani poljedelskih, trgovskih in obrtnih zbornic, pomorski inženirji in graditelji, kapitani in piloti s patentom za dolge vožnje, gospodarji ladij, meniški agenti in posredovalci zakonito vršeči;

17. ravnatelji in predsedniki društev;

18) ravnatelji ali predsedniki bank pripoznatih od vlade s sedežem v glavnih krajih občine z več kot 6000 prebivalci;

19) člani vladnih komisij za pregledovanje ali nadzorovanje kreditnih zavodov ali drugih predmetov javne uprave;

20. uradniki pokrajin in občin, ravnatelji in uradniki pri dobroteljskih ustanovah (zavodih), kreditnih, trgovskih in obrtnih zavodih, hranilnicah, železniških in plovniških družbah, in pri katerem koli zasebnem zavodu pripoznanem od vlade, ki imajo plačo ne nižjo od tritisoč lir ali pokojnino ne nižjo od tisočpesto lir;

21) oni, ki plačujejo državnemu erarju letno na direktnih davkih, zračunjenih po pravilu političnega volilnega zakona, ne manj od 300 lir, ako imajo svoj sedež v občini z najmanj stotisoč prebivalci; ne manj od 200 lir, ako imajo svoj sedež v občini z najmanj pettisoč prebivalci; ne manj od sto lir, ako imajo svoj sedež v drugih občinah.

Člen 9 določuje: »V mesecu aprilu vsakega leta povabi župan vsake občine z javnim razglasom vse one, ki spadajo v eno izmed vrst označenih v členu 2, naj se vpišejo najkasneje v mesecu juliju v poseben seznam porotnikov, ki se vodi v občinskem uradu.«

Županstva, ki tega razglasa niso še izdala, bi morala torej takoj storiti.

Člen 23 določuje: »Oni, ki ne izpolnijo predpisov člena 9, se kaznujejo s popravno (kaznijo) v denarju 50 lir.«

Delavno ljudstvo Primorske — do-kaži, da si izmed vseh ljudstev sveta najboljše in najbolj številno organizirano! V Kmetko-delavskih zvezah je tvoje mesto.

Dan plačila.

VI.

Drugo jutro so rastle drugačne sence ob belem dnevu iz hiš vseh vasi landarske in mjijsinske velike županije. Zbirali so se župani in možje vseh dvanajstih obeh dolin in so se pomenili prvo na sosednji v domači vasi. Toda nihče ni vedel pravega. Vedeli so samo to, da bo prišla vojska z grofi, ki jo je zaukazal sam patrijarh in da se vrši shod in sodba pri cerkvi sv. Kvirina, kamor pridejo tudi Čedadci in patrijarhovi odposlanci, ki naj potrdi patrijarhovo besedo. Šla je tudi od ust do ust beseda, da so vjeli razbojnika in ga bodo sodili po krvavem sodu.

Možje so se pogovarjali po vseh cestah, pozdravljali se in pomenljivo gledali. Cerkev sv. Kvirina na mali ravnici ob Nadiži je dobila ta dan svoj poseben pomen. V starodavni senci njenih lip, pod katerimi so navadno počivali romarji, ki so prihajali gledat vsako leto pasijonske igre, se je imel izvršiti važen sklep. Ravno ob vznožju črnega gradu, ki je zrl mrko in rogajoče na prihajajoče može.

Bili so možje iz lbane, Oborč, Kodr-macov, Ažle, Utane, Atovice, Klinje, Oš-nje, Grmeka, Aybeča, Landarja, Laz, Ro-naca, Počere, Tarčeta, Selice in še mno-go, mnogo drugih vasi. Saj je imela lan-darska dolina enindvajset sosednj in mjijsinska petnajst in niti ena ni manjka-

la na ta dan. Nihče ne bi preštel vseh imen teh mož. Bili so Dreščaki, Krajniki, Berniki, Trušniki, Brežani, Čadeži, Černeti, Moraši, Prodari, Jemci in drugi. Prišla sta landarski veliki župan Peter Bolčan in mjijsinski veliki župan Ivan Franko.

Možje so se mirno pozdravili in posedli ali se strnili v gručo. Pomenkovali so se o dnevu in o dogodkih, ki jih čakajo. Velika župana sta že sedela za kamenito mizo. Patrijarhov odposlanec, uslužni de Pjeris se jima je klanjal in mel roke. V bližini je posedlo odposlanstvo mesta Čedada, obstoječe iz petih mož.

Ko je prišla ura, in je imel pričeti zbor in sodba, se je na dano znamenje dvignil sivolasi starček Lič iz Bernasa in je dejal z visokim glasom:

»Možje, pozdravljeni! Prišli ste, da sodite in se posvetujete. Komu naj izročimo danes palico?«

Nekaj hipov je bilo vse tiho. Nato se je oglašil drug starček: »Župan landarski naj jo ima!«

Vsi so mu glasno pritrdili. Landarski župan Peter Bolčan se je nato dvignil in sprejel iz rok patrijarhovega odposlanca palico, znak sodne oblasti in se je obrnil do enega izmed kmetov.

»Gojiša, povej mi, ali sta primerna kraj in čas, da vzamem sodno palico v roke in sodim bogate in revne, vdove in sirote pa vse tiste, ki iščejo pravice?«

In kmet je odgovoril: »Boljšega časa nismo mogli najti.«

Nato župan: »Izberite mi dvanajst mož, ki bodo razsodili, ali sem govoril modro ali ne.«

In izbrali so izmed navzočih županov dvanajst mož, ki so posedli okoli mize, da pomagajo v sodbi.

Nato se je oglašil zopet župan: »Izberite mi dva pravdača, da slišim zlo in dobro!«

»Vogrič in Danoš!«

Zavzela sta mesto v bližini županovi in dvanajstih izbrancev.

Nato je povzel zopet župan: »Samo eno sodbo imamo danes in naj se hitro izvrši po starodavnem običaju, ker je še važen del pred nami. Pripeljite krivogleda Jureta, pomagaša razbojnikov.«

Glasi ahi! se je izvil iz prsi vseh. Nekateri so že vedeli, drugi niso tega pričakovali. Čez nekaj minut so ga privlekli zvezanega, raztrganega, v blato povljanega. Čudna zmes zlobe in strahu je bila na njegovem obrazu. Bil je skoraj usmiljenja vreden, vendar se nikomur ni smilil. Kljub vsemu se ga nihče ni dotaknil. Kot pred gnjusobo so se umaknili od njega in ga gledali s prezirom.

Pred sodniki so ga posedli na kamen. Landarski veliki župan je dvignil palico in dejal:

»Možje! To je krivogled Jure z Grumperka. Po drugem imenu ga ne po-

znamo, kot da je zvest hlapec razbojnikov in sam razbojnik. Kaj je storil, vam ni treba praviti. Delal je isto kot Kaporjaki in še hujše. Dobili so ga, ko je ropal ranjen-ce in mrličje. Vogrič govori ti, a kratko!«

Vogrič je bil tožitelj. Dvignil se je, dvoje malih oči se mu je zasvetilo. De-jal je:

»Imel sem sina, ki je pomagal trgovcem prevažati blago po strmih klancih. Danes nimam niti sina niti živine več. Konja je jahal še zadnjič tale. Ali naj vam še več povem?«

»Ni treba, ni treba!« so zavpili kmetje in že sta pristopila dva, ko je dvignil župan palico, da naj mirujejo in pomignil Danošu:

»Govori!«

Branitelj se je dvignil in dejal počasi z negotovim glasom: »Kako naj ga jaz branim, ko še sam govorim proti sebi. Samo dvoje govori zanj, da je človek kot mi vsi in da je hlapec. Kako naj kaznujemo hlapca, ko nismo slišali gospodarja?«

Po teh besedah je bilo vse tiho. Iz te tišine se je dvignil župan:

»Kakšna praviš, da je pravica? Ali nismo tudi mi hlapci, večji kot oni, ali nas ne kaznujejo za zla dejanja?«

Glasno odobranje je šlo med kmeti. »Ali naj govori Juré sam, ali naj se vrši sodba?«

»Sodba naj se vrši!«

»Govori naj!«

In bila mu je dana beseda.

Obisk kraljeve dvojice v Gorici.

PRIHOD KRALJA.

Dolgo časa napovedani kraljev obisk se je izvršil. Dne 21. tm. je prišel kralj v Trst, dne 22. tm. t. j. pretečeni ponedeljek krog poldneva pa se je pripeljal s kraljico Heleno, hčerko Jolando in z ostalim spremstvom v Gorico, kjer ga je v daljšem govoru sprejel župan dr. Bonne. Mesto je bilo okrašeno z zastavami, po celem tekališču so se vrstili slavočoki, na obeh straneh je pričakoval kralja špalir vojaštva in občinstva. Kralj se je peljal po tekališču na Travniki v hišo civ. komisariata, kjer se je moral prikazati ponovno zbranemu občinstvu na balkonu.

AVDIJENCE.

Pričela so se predstavljania in sprejemi. Ni naš namen, da do podrobnosti opišemo poplek vsega in da imenujemo vse osebe, društva in korporacije. Omejimo se le na glavno, kar bi utegnili ostati javnosti prikriti.

Sprejema sta se izmed poslanecev vdeležila naša poslanca dr. Podgornik in Lavrenčič, ki sta bila sprejeta hkratu s senatorjem Bombig-em. Po pozdravu z »Dobrodošli« je kralj z vidnim zadoščenjem povdaril nasproti našima poslanca, da je slišal medpotoma mnogo »živio«-klicev in tudi vzklikov na Črnogoro, na kar se je zopet, kakor prejšnji dan v Trstu, zanimal, če so velike razlike med našimi narečji in onim v Črnogori, na kar sta mu poslanca odgovorila, da se morejo celo priprosti ljudje v obojih narečjih z lahkoto med seboj sporazumeti. Kralj je nato pripomnil, da so razlike med nekaterimi italijanskimi narečji precejšnje, da ovirajo celo medsebojno razumevanje. Kralj je nato potožil, da je vroč dan, na kar sta poslanca pripomnila, da pa lepo vreme povečuje slavnosti in slavnostno razpoloženje prebivalstva.

Očividno z ozirom na pogovor v Trstu (glej med noticami!) je kralj potrdil, da je opazil, da vzpostava poškodovanih poslopij na deželi počasneje napreduje. Nato sta poslanca izrazila zaupanje tudi v kraljevo pomoč v vseh naših potrebah, in to tudi pri naši moralni in kulturni vzpostavitvi. Kralj je nato izrekel svoje zagotovilo, in pripomnil, da Italija ne bo tlačila nikogar.

ZAHVALA.

Ko se je nato kralj poslovil od poslancev, je pristopila kraljica in rekla poslancema doslovno: »Nadam se, da čete sporočiti narodu našu zahvalo za srdačni sprejem.« Poslanca sta jo zagotovila, da hočeta to storiti, in sta se poslovila.

NAŠI ŽUPANI.

Nato so bili predstavljeni kralju tudi naši župani in med drugimi tudi navzoči člani izrednega deželnega zbora in drugi. Pri tej priliki moramo glede predstavitve županov povedati sledeče:

V zmislu sklepa »Županske zveze« se pretežna večina županov goriške dežele, včlanjenih v Zvezi slovenskih županov, ni vdeležila sprejema v Trstu, ker je izven mej dežele, temveč je prijavila Generalnemu namestnemu civilnemu komisariju v Gorici, da se hočejo slovenski župani korporativno vdeležiti sprejema v Gorici. Na podlagi tega sklepa so prišli tudi skoraj vsi župani postojanske in sežanske okraja v Gorico, da bi pozdravili kralja, toda vsled odredbe oblasti niso bili pripušteni k sprejemu, češ da se program ne more več izpremeniti, in tudi radi pomanjkanja časa, ter da bodo ti župani itak sprejeti v Sežani in Postojni. Poslanec Podgornik in predsednik »Županske Zveze« Mikuz ter podpredsednik Kovač so posredovali in opozarjali na neugodni vtis, ki ga more napraviti taka odklonitev ne samo na prisotne župane, toda niti to posredovanje, niti posredovanja predsednika deželnega izrednega odbora dr. Pettarina ni imelo vspeha.

Odbor »Županske Zveze« si je pridržal likvidirati ta incident na primeren način pozneje.

Po izvršenem sprejemu so se župani zbrali v veži v pritličju vladne palače, kjer so priredili kraljevi dvojici, ko se je vračala iz palače, veličastno ovacijo z »živio«-klici. Ovacija je bila sprejeta od kraljevske dvojice z vidnim veseljem.

NA KALVARIJI.

Ko so se izvršila običajna predstavljanja tudi v mestni hiši, se je po obisku vojnega pokopališča podal kralj v Podgoro in na Kalvarijo, kjer ga je pozdravil podgorski župan Dominiko na podgorskih tleh. Kraljico je pozdravil župan v slovensščini. Vsled tega je kraljica govorila ves čas z g. županom v srbohrvaščini in se zanimala v domačem neprisiljenem razgovoru za to in ono. Ob tej priliki je izustil g. župan besedo, ki mu je ležala ves čas na srcu, da Slovenci v Gorici nimamo srednjih šol in da morejo naši otro-

ci študirati v tujini. Na koncu je dejala kraljica gosp. županu: »Prosim Vas, da javite Vašemu ljudstvu, da jaz jako spoštujem in ljubim ta narod in se čutim vedno kot Slovanka«.

ODHOD.

Končno se je podal kralj na športni prostor, kjer so se vršile tekme. Nato se je odpeljal zopet nazaj v Trst. Kot poročajo, so ga v Mirnu pozdravljali z »živio«-klici.

Zvečer je bila v Gorici razsvetljava, ki se je sicer skromno, a dosti lepo izvršila.

Tu samo skromno poročilo: k razmišljanjem o tem kraljevem obisku se bomo še enkrat povrnil.

Dopisi.

ŠEBRELJE. Politični shod.

Vsem onim, ki pridejo dne 5. junija, na binkoštni ponedeljek, v Šebrelje k odkritju nagrobnega spomenika padlim vojakom in k narodni prireditvi tuk. kmet-sko-bralnega društva, v znanje, da bo istega dne tu tudi političen shod »Kmet-ske-delavske zveze«, ki ga bo držal naš neumorni državni poslanec Virgilij Šček ob 2. uri popoldne.

KAL. V organizaciji!

Našo ljubljeno vasico samo solnce prijazno pozdravlja, drugače je čisto pozabljen. Kadar nam bodo poslali katkega učitelja, da se izobrazijo naša deca? Šolo imamo že popravljeno in upamo, da radi tega ne bo izgovora. Cerkve pa nam tudi še niso popravili, da ne omenjamo drugih opustošenj nekdanj tako lepe vasice. Pač bi bil skrajni čas, da bi se ozrli na nas in nam pomagali.

VOLČE. Odhod žup. upravitelja.

Dne 14. maja se je poslovil od nas č. g. upravitelj O. Medveš. Že pred 20. leti je bil pri nas kot kaplan, leta 1920. pa je prišel k nam za župnega upravitelja. Bil je dober in za cerkev goreč duhovnik, vsem prijazen in povsod priljubljen. Želimo mu v novem pastirstvu na Ponikvah obilo sreče in zadovoljstva.

PONIKVE. Slovo od g. kurata.

Dne 10. t. m. nas je zapustil naš nad-vse spoštovani in pri vseh priljubljeni bivši g. vikar Venceslav Belé, sedanjí dekan v Kanalu. Koliko smo mi z njegovi-m odhodom izgubili, tega se ne more v par besedah povedati. Mi vsi brez izjeme smo ga zelo, zelo ljubili — pa saj je bil on naš nad vse dobri dušni pastir, naš blag svetovalec, naš tolažnik in pomočnik — bil je naš najboljši prijatelj. — Koliko zahvale mu je dolžno le naše bralno društvo. Vzbudil in povzdignil ga je. Poka-zal je našim fantom in dekletom pravo pot: Ako bo naše društvo na tej poti vz-trajalo, bo napredovalo sosednjim društvom v vzgled.

Osem let je živel pri nas. V teh 8. letih je vzljubil on nas in mi njega, tako da ni bilo nič čudnega, da smo se s solz-nimi očmi ločili od njega — a tudi on se je težko ločil od nas.

Kot kanalskemu dekanu mu želimo vse, vse dobro! Naj ga Bog ohrani čilega in zdravega, zadovoljinega in srečnega še mnoga, mnoga leta!! Ponikovci.

KANAL. Prihod novega dekana.

Dne 11. t. m. so Kanalcji sprejeli na kolodvoru svojega novega dekana, preč. g. Venčeslava Bele-ta, dosedaj službujo-čega na Ponikvah.

Pri sprejemu so bile navzoče vse korporacije, predvsem č. duhovščina cele-ga dekanata, starešinstvo občine z župa-nom na čelu, posojilnica ter razna društva. Mnogobrojno občinstvo z Marijino družbo je nato sprejelo g. dekana v cer-kev, kjer je dal svoj blagoslov. V nedeljo 14. t. m. je sledila inštalacija. Ob veliki asistenci duhovnikov je prejšnji naš de-kan-kanonik Berlot inštaliral novega g. dekana, mu predal ključ, nakar je sledila slovesna sveta maša.

Pri obedu, kamor so bili povabljeni odlični moške te občine in drugi gospo-dje, so sledile napitnice, ki so bile v vsem edine, da v skupnosti, v dobrem delu do svojega bližnjega, si napravi vsakdo naj-hvaležnejši in najlepši spomenik v teh težkih časih. Vsi verniki in občinarji z velikim veseljem pozdravljajo novega g. dekana in mu želijo iz dna srca, da bi jim obilo let stal na strani z naukom in do-broto.

SVETA LUCIJA NA MOSTU. Smrtna kosa.

Tu je umrl prejšnji teden stari Mun-gar, Avguštin Kragelj v zelo visoki staro-sti 89 let, oče g. župnika Valentina Krag-lja. Bil je mož stare korenine, zdrav do zadnjega. Kot star vojak je vedel veliko pripovedovati o starih časih. Do lanskega leta je še kosil, cepil drva in opravljal

druga dela, da le ni bil brez opravila. Po-leg tega še pa lepo počasi vlekel svojo pipico; še na smrtni postelji si jo je tu pa tam prižgal za poskušnjo. Čeprav je bil docela pripravljen na smrt in vdan v bo-žjo voljo, je pa vendarle željno gledal skozi okno dolgotrajno deževno vreme in dejal: »Ko bo solnce pa le polezem še malo vun, — poživilo me bo! No, šel je uživat drugo, večno Solnce. — Njemu večni mir, sorodnikom njegovim pa naše sozljaje!

Tuji glasovi.

1 Republikanci. To gibanje se zdi, da se v Sloveniji vsled nezadovoljnosti zelo širi. Imajo že svojo stranko pod vod-stvom dr. Novačana. »Novi čas« pa piše 16. maja sledeče:

»V zunanji politiki je treba iskati zblížanja z Rusijo in z Anglijo; treba je delati za revizijo versajske (pariške) mirovne pogodbe, v kolikor se ta tiče nezadovoljenih narodov. Treba je zajamčiti vse pravice narodnim manjšinam, bodisi Nemcem in Madžarom v Jugoslaviji. Bol-garom, Albancem in Turkom v Macedoniji kakor tudi Slovcem in Hrvatom v Av-striji ter v Italiji. Treba je iskati prijateljskih zvez z Avstrijo in Madžarsko ter Nemčijo na severu, in prijateljstva z Bol-garijo in Albanijo na jugu.

Na tej podlagi se mora preorientirati tudi notranja politika. Po našem mnenju iz gorenjega izvira glavna notranjepolitična zahteva: federativna republika Slo-vencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov. Teoretično se da sicer o republiki in mo-narhiji razpralati v celih knjigah; mogoče je dokazovati, da je angleška monarhija boljša kot francoska republika itd. Dru-gačna pa je stvar praktično. Praktično, dejansko in zgodovinsko pa pomeni pri nas monarhizem idejo prevlade srbstva; monarhizem ima za podlago militarizem in imperializem ter je — drugače biti ne more — v nasprotju z idejo federacije z Bolgari. In zato iz notranje — ter vnanje-političnih ozirov ne more biti dvoma, da je bodočnost te države zagotovljena le v federaciji jugoslovanskih republik.

Politika.

— Uspeh genovske konference. Listi pišejo o njej: Eno se je doseglo: zastop-niki revolucionarne in stare Evrope so si prvič povedali oko v oko svoje misli in svoje očitke. Ta hip je bil najbolji neveren. Sedaj, ko se je prebil led, ko je stopila zrevolucionirana Evropa zopet v izravni stik s staro Evropo, je dana podlaga i za prepojitvev zapadne Evrope z idejami novega časa i za izluščenje iz ruskega re-volucionarnega reda, kar je v njem preti-ranega, zlega in zgrešenega.

— De Facta, ministrski predsednik, se je pripeljal v Trst, kjer je pozdravil kralja.

— Nova stranka. V Rimu se je usta-novila nova stranka demokratičnih so-cialcev, ki bo podpirala Nibitija proti Gio-littiju.

— Francija je dolžna 26 milijard, pre-jeti pa ima 77 milijard (v tem je vračunan ves ogromni nemški dolg.)

Strokovna šola v Renčah.

Strokovna nadaljevalna šola za zi-darje v Renčah je zaključila dne 7. t. m. šolsko leto z razstavo vseh strokovnih iz-delkov svojih vajencev.

Učne razstave so se udeležili nadzor-nik za obrtno šolstvo in voditelj urada za pospeševanje male obrti inženir Pensa, de-želni tajnik dr. Bobič, tajnik kupčijske in obrtnijske zbornice dr. Sturnig, mnogo o-količanskih učiteljev, domači renski o-brtniki itd.

Z lepimi besedami je pozdravil mladi renški župan vse udeležence pred vsem zastopnike oblasti, povdarjal pomen šole in priporočal vajencem pridnost, ker

»Ni praznik, predragi mi naše živ-ljenje!« Zastopnik deželnega odbora dr. Bobič je pohvalil učiteljsstvo in učence vsled ličnih šolskih izdelkov, načrtov, risb, strokovnih uzorcev in opravičnih sestav-kov ter bodril vajence na delo, ker

»Naše življenje je delaven dan.« Zastopnik kupčijske in obrtnijske zbor-nice dr. Sturnig je čestital vajencem, da so se tako odlikovali s svojimi deli in pri-poročal vstrajnost v strokovni izobrazbi.

Šolski voditelj Rudolf Vižintin je na-vajal šolsko statistiko. Šola je imela tri razrede. V I. je bilo v začetku leta 41 u-čencev, 7 jih je šlo med šolskim letom s trehobom za kruhom in ob sklepu jih je bilo še 34; v II. razredu je od 27 vajen-cev ostalo še 23 in v III. razredu jih je bilo 13, toraj je bilo na šoli ob sklepu 70 učencev. Vsi razen 16 so Renčani; 64 je zidarjev, 3 so mizarji in 3 kovači. Šolo v-zdržujejo: država z 1/3 vseh izdatkov,

dežela 1800 L, občina plača snažnino, raz-svetljavo, kurjavo in letno 1000 lir pri-spevka, okrajni šolski svet 400 L, a kup-čijska in obrtnijska zbornica 225 L. Za-stopniki teh vzdrževalnih faktorjev tvorijo šolski kuratorij in župan je njegov pred-sednik, a šolski voditelj upravitelj.

Šola je imela letos svoje dobrotnike, ki so ji nakazali sledeče denarne podpo-re: Stavbeno društvo v Renčah L 500.— Stavbeno društvo v Gor. Vrtojbi L 300.— Stavbena zadruga v Bukovci pa L 200.— Čast tem zadružnikom za toliko zavedno-st in požrtvovalnost! Kje dobimo takšne šolske prijatelje in podpornike pri naših obrtnikih?

Z denarno nagrado je bilo odlikova-nih 22 vajencev — in iz teh bode 22 prid-nih rokodelskih strokovnjakov — malih obrtnikov. Srečna vas, kateri prinaša šo-la toliko blagoslova!

Kaj se godi v Bolgariji?

V Bolgariji se nekaj godi. Natančne-ga ozadja dogodkov še ne vemo, tudi so poročila gotovo v marsičem pretirana, tako je n. pr. beseda v revoluciji prena-gljena. Komunisti so baje imeli ogromen shod in so proglasili sovjetsko ljudovlado. Meje so baje zaprte z močnimi stražami, kralj Boris je pobegnil v Varno. Stranka zemljoradnikov drži s komunisti.

Neki glas pravi sledeče: »Poročajo med drugim da tvori pri vsem tem gibanju najbolj pereče vprašanje sporazum med Čičerinom in Stambolijskem, ki temelji v glavnem na tem, da se Wranglovci iztira-jo iz Bolgarije. Kot protiuslugo bi Čičerin pristal na to, da bi komunisti podpirali vladu Stambolijskega. Sedaj se vrše raz-govori ter je bilo doslej iz Bolgarije že iz-tiranih 100.000 Wranglovih vojakov. V Bolgariji je ostalo še 10.000 Wranglovcev in 35.000 drugih beguncev. General Wran-gel je poslal bolgarskemu kralju, kakor tudi bolgarski vladni noto, v kateri veli, da bo Bolgarija drago plačala svoje sedanje postopanje napram ruskim beguncem. Ka-kor se poroča, so zemljoradniki našli skupne točke s komunisti v borbi proti bloku meščanskih strank.« Potemtakem gre le za revolucijo proti Wranglovcem, ki so proti boljševikom. Uradno poročilo tudi zanika vsako revolucijo v pravem pomenu besede. Po zadnjih vesteh so are-tirani vse načelniki ruske vojaške misije v Bolgariji.

V glavnem pa: stvar je še nejasna, počakajmo na razvoj dogodkov.

Domače novice.

+ Vspored koncerta Pevskega in glasbenega društva v Gorici dne 31. maja t. l. (sreda): 1. E. Adamič: Franica, mož-ki zbor; 2. A. Lajovic: a) kiša, b) Ples kralja Matjaža, mešani zbor; 3. Koroške narodne pesmi: a) Dobar večer, ljubo dak-le, b) Dečle, to mi povej, možki zbor; c) Jaz 'mam pa konjca belega, b) Gor čez izaro, mešani zbor; 4. I. Rihovsky. Ti ljubček moj, ženski zbor; 5. a) O. Dev: Še ena, b) E. Adamič: Fantovska, možki kvartet; 6. E. Komel: Begunska, mešan zbor; 7. St. Pirnat: Pomlad in jesen, možki zbor; 8. P. H. Satner: O nevihti, mešani zbor. — Koncert prične točno ob poldevetih zvečer. Med izvajanjem bo vstop v dvorano zabranjen. Vstopnice bodo par dni poprej v prodaji v knjigarni Kat. Tisk. Društva v Gorici, Montova hiša. Opozarjamo na to zlasti deželane, ki se mislijo udeležiti koncerta, da si pravočas-no zagotovijo vstop h koncertu.

+ Predstava ruskih umetnikov v Šenpetru pri Gorici. V četrtek dne 25. t. m. ob 4. uri popoldne priredijo ruski umetniki dramatično-koncertno predstavo v tamošnji društveni dvorani.

+ Ruski ujetniki. V kratkem se poda v Rusijo misija za povratek bivših avstr-ogrsrk. ujetnikov. Ki so pristojni v tuk. nove pokrajine. Družine, ki pogrešajo ka-kega soka, so naprošene, da preskrbe najkasneje do 1. junija t. l. vse potrebne podatke za njih iskanje — deželnemu u-radu za pomoč bojevnikom. Gorica, Via Mazzini 7, II. nadstr. (prej Municipio.)

+ Športing klub naznanja, da je čas vpisovanja za avtomobilno dirko, ki bo dne 4. junija samo do 26. maja popolnoči.

+ Sadni trg. Ljudje se pritožujejo, ker se sadni trg odpre šele ob 7. uri, da morajo ljudje, ki prinesejo sadje po vro-čini domov in niso isti dan za nobeno delo. Ali bi se ne mogel odpreti trg v zgodnjih urah, da so ljudje lahko pred vročino doma, kot je bilo to porrei?

d. Kmetiska čitalnica v Podmelcu priredi dne 28. maja ob 16. uri veselico s petjem, tamburanjem, prosto zabavo in Finžgarjevo igro »Veriga«. Za obilo vde-ležbo prosi odbor.

+ V spomin obiska kraljeve dvojice je daroval goriški »Mont« L. 1600 mest-nim »revezem«. Znesek so razdelili mestni župniki. Nadalje je daroval 400 lir za okra-šanje mesta.

+ **Nikitov vrtnar.** V Gorici je bil predstavljen kraljici Heleni tudi neki 78-letni starček Selič iz Grgarja, ki je bil svojčas 14 let dolgo Nikitov vrtnar na Cetinju. Kraljica ga je ko spoznala in mu je dejala: »Ali ste še živi?« Spominjala se ga je še izza dekliških let.

+ **Sprejemni izpiti v Idrji.** Na državni višji realki in gimnaziji v Idrji se bodo izpiti v poletnem roku vršili v naslednjem redu:

1) **Sprejemni izpiti za 1. razred gimnazije in realko** dne 3. julija od 9—12 in od 15—18 ure in 4. julija od 8—12 ure. Ti dijaki se imajo zgledati v spremstvu očeta ali kakega drugega sorodnika dne 3. VII. od 7 in pol do 9 ure pri ravnateljstvu in prinesiti seboj krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Pri tem se občinstvo opozarja na obvestilo, ki je bilo sredi februarja t. l. objavljeno po časopisih.

Pod enakimi pogoji se sprejemajo na oba zavoda tudi deklice.

2) **Sprejemni izpiti za višje razrede realko in gimnazije** kakor tudi izpiti privatistov se bodo vršili dne 7. in 8. julija od 8. ure naprej. Dotične prošnje (kolek 9.60 st.) morajo biti o premljene s krstnim listom, z zadnjim izpričevalom in z izrecno označbo razreda, za katerega želijo delati izpit, z domovinskim listom, potrjenim od županstva in z dokazom istosti prosilca, (to je s sliko, potrjeno po županstvu ali pa po notarju; — zadostuje tudi potni list itd.) se morajo predložiti ravnateljstvu najpozneje do 15. junija t. l.

3) **Izpiti zrelosti** za one kandidate, ki se na novo prijavljajo, kakor tudi za one, ki imajo ponavljalne ali dopolnilne izpite, začnejo 30. junija in se nadaljujejo 1., 3., 4., 5. in 6. julija. Ustmeni izpiti zrelosti začnejo dne 10. julija. Prošnje je vložiti najpozneje do 15. junija. Priloge: kakor pod 2. — Na drugače premljene prošnje, ako so tudi deloma bile že vložene, se ravnateljstvo ne bo oziralo.

4) **Pristojbine** za kandidate, navedene pod točko 2.: privatisti plačajo po 48 lir. Za sprejemne izpite za II. in III. razred realko in gimnazije se plača po 24 lir, a za izpite od IV. razreda naprej po 24 lir pristojbine, poleg tega pa je še vplačati 24 lir prispevka za državno blagajno. Za izpite zrelosti privatistov za gimnazijo (licej) in za realko (tehnični zavod) je plačati po 50 lir prispevka za državno blagajno. Za dopolnilne izpite k maturi za gimnazijo (licej) in za realko (tehnični zavod) po 24 lir pristojbine in poleg tega pa 26 lir prispevka za državno blagajno.

5) **Ponavljalne izpite** plačajo kandidati privatisti po 20 lir, prispevka v državno blagajno pa 180 lir.

Pobotnice o prispevkih za državno blagajno se imajo priložiti prošnji, a ostale pristojbine se morajo poslati v gotovini ravnateljstvu.

+ **Kralj v Trstu.** Ves Trst je bil v zastavah, vse je hitelo pretečeno nedeljo v staro prosto luko, da sprejme kralja, ki se je pripeljal z oklopnico Cavour. Pričakovali so ga dostojanstveniki, med njimi D'Aosta in častna straža kirasirjev. Ob 9. uri so naznanili strel iz topov, da se je kralj izkrcal. Sedli so v kočije in se peljali skozi mesto na trg Unità, kjer so stopili v palačo gen. civ. komisarijata. V palači je sprejel kralj zastopnike različnih oblastev, med drugimi tudi poslanca Wilfana, Podgornika, Lavrenčiča in Stangerja. Posnemamo iz poročila »Edinosti« na kratko ta prizor.

»Posl. Wilfan je rekel kraljici, da so navzoči tudi jugoslovenski poslanci in da se bo štel srečnega, če bo smel govoriti z njo. Veličanstvo v našem jeziku, kakor je prosil tudi kralja, da posluša v tem jeziku naš prvi pozdrav. Posl. Wilfan je nadaljeval srbsko - hrvatski: »Naši ljudje bodo srečni, ko bodo pozdravili v svoji sredi hčer junaške Črne gore.« Na prijazni kraljičin odgovor je dodal: »Tudi naše ljudstvo želi miru in sprave. Upajmo, da pride doba resnične ljubezni med narodi, da bodo takrat rešena tudi vsa še odprta vprašanja.« Kraljica, ki jo krasi izredna milina glasu in pogleda, je zaključila z besedami: »Da Bog da!« Mejtem je kralj nagovoril poslanca Podgornika, ki se je predstavil kot zastopnik goriškega volilnega okraja. Kralj je vprašal z velikim zanimanjem, kakor napreduje vzpostavitevno delo na Goriškem, in je omenjal svoje spomine iz bojev okoli Gorice, češ, da ni čuda, da ni ostala nobena hiša neprizadeta. Posl. Podgornik je odgovoril, da obnovitveno delo v sami Gorici še dosti dobro napreduje, da pa žal zaostaja na deželi. Kralj se je zanimal tudi za stanje poljedelstva, nakar je posl. Podgornik opomnil, da je trajno slabo vreme zelo zadržalo delo in da je treba žeteti, ko se je sedaj obrnilo na lepo, da se škoda še pravočasno popravi. Ko se je nato kralj obrnil proti ostalim našim poslancem, ga je posl. Wilfan zaprosil, da bi ga smel po starodavnem običaju ob taki slovesni priliki pozdraviti najprej v našem jeziku, ter je nadaljeval slovenski oziroma v drugi

polovici nagovora srbsko-hrvatski, predstavlja sproti stavek za stavkom na italijanski jezik: »Veličanstvo, iskreno pozdravljeni v tej deželi v imenu našega ljudstva, ki je pripravljeno izpolnjevati svoje dolžnost nasproti državi in Vas pričakuje z globoko spoštljivostjo. Kjerkoli boste stopili z njim v stik, boste spoznali njegovo odkritosrčnost in njegova čustva.« Kralj je poslušal ta pozdrav z vidnim zadovoljstvom in se je zanj zahvalil. Posl. Wilfan je na to dodal, da bi bil sprejem po deželi, kolikor koli bo gotovo lep, še pridobil na prestri prazničnosti, ko bi se nam bilo dovolilo okrasiti dome tudi z našimi narodnimi barvami poleg državne zastave, ki ji gre prvo mesto. Kralj je spet omenil vojne škode in so mu naši poslanci odgovorili, da se rešitev tega žgočega vprašanja že predolgo zavlačuje. Govorilo se je na kraljevo opombo še o vrnitvi vojni ujetnikov in obsojencev in na koncu se je kralj dotaknil tudi podobnosti našega jezika s srbskim, nakar je posl. Stanger dodal, da je naš jezik v Istri enak srbskemu. Končno je tudi kraljica pristopila k skupini naših poslancev nagovorivši jo kar v prekrasni svoji rodni govorici, v kateri se je potem vršil ves pogovor. Proti posl. Podgorniku je omenila, da pozna Gorico, kjer je bila še s svojim ranjnim očetom. Dalje časa se je razgovarjala s posl. Stangerjem, ki jo je pozdravil v imenu ljudstva, ki govori prav isti jezik in bi jo rado najpriskrneje pozdravila v njem na svojih domačih tleh. Kraljica je ginjeno odgovorila, da pride čas tudi za to, vprašavši nadalje, ali je mnogo ljudi iz naših krajev padlo v vojni in ali ljudstvo trpi; da ona, da pride kmalu tudi v vzhodno Istro; končala je z besedami »Bit će bolje«. Posl. Lavrenčič je omenil kraljici, kako jo Postojna radostno pričakuje. Nato se je kraljeva dvojica prikazala na balkonu palače. Ob 12. uri je bilo kosilo na ladiji »Cavour«.

Ob treh popoldne je bil sprejem raznih korporacij v mestni hiši. Tu je bilo kralju predstavljenih 700—800 ljudi. Potem se je podal kralj na dirkališče Montebello. Zvečer je bila večerja, katere sta se vdeležila tudi poslanec Wilfan in Stanger. Ob 9. uri je bilo mesto divno razsvetljeno, vršila se je krasna bakljada.

+ **Čebelarji.** Dne 28. t. m. ob 3 popoldne se bo vršil v ljudski šoli pri Sv. Luciji čebelarški shod, na katerem bo predaval g. dr. Jos. Ličan o čebelarjenju o žnidarčevih panjih in Jos. Rakušček o rojenju. Čebelarji, pridete v čim večjem številu.

Odbor.

Redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice, reg. zad. z neomej. zavezo na Libušnjem se bo vršil dne 5. junija popoldne po blagoslovu v kaplaniji. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva; 2. Potrjenje računa za l. 1921; 3. Slučajnosti. Op. Ako bi ob določenem času ne bil občni zbor sklepčen, se 1 uro pozneje v istih prostorih vrši občni zbor, ki bo sklepčen pri vsakem številu vdeležnikov.

Odbor.

Jugoslavjia.

i **Sporazum med Italijo in Jugoslavijo.** V Genovi se je baje dosegel sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Uradno še ta vest ni potrjena, toda po privatnih poročilih je Lloyd George, želeč še pred neposrednim odhodom z genovske konference na vsak način doseči sporazum med Italijo in Jugoslavijo, prijateljsko posredoval in predlagal te točke sporazuma:

1. Italija ima izprazniti tretjo dalmatinsko cono tekom desetih dni po podpisu protokola o sporazumu.

2. Mestu Zadru je določena 15 km široka okoličanska nevtralna cona, da se omogoči svoboda prometa z mestom, da se olajša potovanje prebivalstva, da se zaseda mestu preskrba vode in dovoz potrebnih živil.

3. Mesto Sušak se ima izprazniti v roku petih dni po podpisu sporazuma.

4. Za državno ureditev svobodne mesta Reke, za določitev njega mej, se določi posebna komisija, v katero odpošljeta po enako število zastopnikov obe dr-

žavi. Ta komisija ima nalogo tekom enega meseca likvidirati vsa sporna vprašanja med jugoslovensko in italijansko državo.

5. Določitev mej med Reko in Jugoslavijo se ima izvršiti na podlagi načrta priloženega rapalski pogodbi. — Podrobnosti še niso znane. — Vest moramo sprejeti z vso rezervo.

i **Kralj Aleksander** je sprejel brzojavko neznane vsebine in je takoj odpotoval v Bukarešt.

i **Wrangel.** Baje je jugosl. vlada pozvala generala Wrangla, da naj zapusti Jugoslavijo. Vest še ni povsem potrjena.

i **Radič v Sloveniji.** Dr. Novačan je kot predsednik »Slovenske republikanske stranke« sklenil sporazum z Radičem, ki vsebuje več točk in sicer: Prvič, da se naj Slovenci organizirajo v samostojni »Slovenski republikanski stranki«. Drugič, ta stranka sprejme program »Hrvatske republikanske seljačke stranke« in se vsled tega prekrsti v »Slovensko republikansko kmečko stranko«. Tretjič, obe stranki se imate najožje zvezati in sicer tako, da se bodo sestankov ene in druge stranke udeleževali i Hrvati i Slovenci. Četrtrič, obe stranki se sporazumeta, s katero srbsko stranko se koalirata v slučaju potrebe skupne parlamentarne ali izvenparlamentarne akcije. Tednik »Naša Vas« v Celju postane glavni strakarski organ, v katerega bo pisal Štefan Radič sam s svojim podpisom. (Priobčujemo s pridržkom.)

i **Zadruge oproščene vseh davkov.** V svrhu pobijanja draginje se je zakon, s katerim so zadruge oproščene vseh davkov, raztegnil na celo državo.

Društva.

d **K dopisu iz Prvačine:** V Vašem listu z dne 17. t. m. štev. 21 ste prinesli v rubriki »Društva« člančič iz Prvačine v katerem je govor o nekem »družinskem zabavnem večeru« ki se je vršil dne 6. t. m. v Prvačini v Pahorjevi dvorani. Ta »večer« so priredili fantje, ki naj bi tvorili pripravljalni odbor »Goriške Slovenske Omladine, odsek Prvačina.« Čutim se dolžnega izjaviti, da ne menim, ne posameznim odbornikom, ne odboru ni oficijelno, niti privatno znano, da bi kak »pripravljalni odbor za pokrajinski odsek Prvačina« obstojal. Ako si je par fantov to izmislilo v svrhu reklame, je vsekakor nekorektno ravnanje in naše društvo ne prevzame nikake odgovornosti za omenjeno prireditev. — Avgust Kozman, tč. predsednik G. S. O.

d **SOLKAN.** Tukajšnja Marijina družba priredi v nedeljo 28. t. m. ob 4'30 v dvorani g. Mozetiča veselico z zelo bogatim vsprejemom. Med pevskimi točkami sta zastopana zlasti naš V. Vodopivec kot skladatelj otroških zborov in pa St. Premrl.

d **Sokolski sestanek v Prvačini.** Prosi se vsa Sokolska društva, da pošljejo svoje zastopnike na sokolski sestanek, ki se bode vršil v nedeljo dne 28. t. m. ob 9. uri predpopoldne v Sokolskem domu v Prvačini.

d **Šebrelje.** Kmetijsko bralno društvo v Šebreljah priredi na Binkoštni ponedeljek, dne 5. junija t. l. veliko slavnost, ki bo razdeljena z dopoldanskim in popoldanskim vsprejemom. Zjutraj ob 9. uri bode sv. maša za padle vojake, po maši pa blagoslov krasnega spomenika na pokopališču, ki se je postavil vsem padlim vojakom naše duhovnije. Po blagoslovu zapoje naš moški zbor nagrobnico. »Uslihi nas Gospod«. Na to bo govor, po govoru pa zapoje mešani zbor »Nad zvezdami«. Po temu programu se bodejo prodajale slike spomenika.

Popoldne okoli 3. ure po začne veselica na novem od slikarja Tomaža Seljaka poslikanem odru, z lepim programom. Vabimo občinstvo in vsa bratska društva, da kdor more naj poseti našo slavnost. Gosti ki bi nam hoteli program zdaj štati in olepšati s svojim nastopom, v katerikoli obliki ste nam dobrodošli. Vnaprej pa pozdravljeni vsi ki nas obiščete. Odbor.

d **Šempas.** Tamburaški zbor združen z Šempasko mladino priredi veliko veselico dne 11. junija, in ne kakor je bilo pomotoma objavljeno v zadnji »Goriški Straži« dne 1. junija. Pri veselici, sodeluje več tamburaških in pevskih zborov. — Odbor.

d **»Godbeno društvo v Nabrežini«** priredi dne 11. junija t. l. na senčnatem trgu v Nabrežini javno tombolo, s sledečimi dobitki: Cinkvina 200 lir; Tombola 300 lir. — Na obilno udeležbo uljudno vabi odbor.

d **Dramatični odsek Kmetijsko bralnega društva na Koritnici pri Grahovem,** ponovi v četrtek, 25. maja ob 4. uri pop. v prostorih g. A. Močnika F. S. Finžgarjevo igro »Razvalina življenja« v treh dejanjih. Po končani predstavi petje. Vstopnine prosto; pobirali se bodo prostovoljni prispevki.

Prireditve Narodne Čitalnice v Kanalu. Dne 13. in 14. t. m. je priredila tuk. Nar. Čitalnica veseloigro »Zmešnjava nad zmešnjavo«. Precej težka igra je bila dobro naštudirana. Nekateri igralci in igralke bi lahko delale čast tudi vsakemu večjemu odru. Pri nekaterih je bilo opaziti preprovršno kretanje, lokalizme naj bi se ne uporabljalo. Prav dobra je bila scenerija in maske. Dvorana je bila v soboto srednje, v nedeljo pa prav dobro obiskovana. Obilo smeha in ploskanja so želi vsi igralci za njih zaslužen trud.

Prosveta.

Goriška Matica izda tudi letos tri knjige in sicer: **Veliki Koledar** z raznovrstno vsebino 2. **Zlata srca**, biseri iz hrvatskega leposlovja. Preložil dr. Alojzij Gradnik in 3. **Sirahove bukve**, prevod v verzih z razlago. Ta zadnja knjiga je namenjena v proslavo petnajststletnice smrti našega velikega rojaka in najboljšega razlagavca sv. pisem — sv. **Jeronima**. Prelagatelj dr. Egidi jo poklanja našim dobronamernim društvom in odsekom.

Ilustracije za vse tri knjige je prevzel akad. slikar **Avgust Bucik**.

Prispevki za Koledar naj se določijo — če-le mogoče — do konca meseca junija.

Vse tri knjige se izdajo letos z geslom dobronamernosti:

Srečen, ki se v teli dobronamernosti vadi, ker luč Gospodova je sled njegov!

Sirah 50, 30.

Somišljeniki! Goriška Matica naj kaže vsako leto verno sliko kulturnega življenja v Julijski Krajini. V ta namen potrebujemo sodelavcev, potrebujemo primernih prispevkov, ki naj bodo na višini krščanskega svetovnega nazora.

Uredništvo »Goriške Matice«.

pr. »**Novi Zapiski**«. Izšla je 5. številka revije »Novi Zapiski«. V uvodniku razpravlja dr. Dragotin Lončar o srbski kritiki slovenske politike. Drugi članek o boljševizmu in krščanstvu v Rusiji seznaja s cerkveno političnimi razmerami v sedanji Rusiji. Tretji članek obravnava (3. nadaljevanje) vprašanje slovenstva, južnega slovanstva in slovanstva. Končno sta politični in gospodarski pregled, ki obdelujeta pomen in razvoj genovske konference ter vprašanje državnega socializma pri železnicah. — »Novi Zapiski« veljajo letno 25 Din.

Po zunanosti

pozna že večina naših gospodin testenine „PEKATETE“. Odločno zavračajo vsake druge, ker so spoznale, da postrežejo z njimi najbolj svojo družino.

Širite „Goriško Stražo“

BIRMANKE!

BIRMANCI!

Recite Vašim materam, da edino pri konfekcijski tvrdki

JUST VUGA & COMP.

Corso Verdi 38 - GORICA - Corso Verdi 38

 dobè vse potrebno za to priliko

Koledar.

28. Nedelja: 6. povelik. Avgustin, Škof.
29. Ponedeljek: Maksim, Škof, Teod., m.
30. Torek: Ferd., kralj; Feliks, I. pap.
31. Sreda: Ang., d.; Kancijan in tov., m.
1. Četrtek: Juvencij, m.; Gracijan, m.
2. Petek: Marcellin, m.; Erazem, m.
3. Sobota: Klotilda, kraljica; Oliva, d.

Gospodarstvo.

Panji na račun vojne odškodnine so že v Gorici. Razdeljevali se bodo v deželni slovenski kmetijski šoli prihodnji teden oziroma nekateri že v petek in soboto.

Darovi.

Dobrodelnost. Za slov. sirotišče v Gorici so darovali: Stavbna zadruga v Dolenji Vrtolji 200 L, županstvo St. Peter 40 L, Centralna posojilnica v Gorici 100 L, Posojilnica v Grgariu 200 L, županstvo Čezsoča 30 L, županstvo v Cerknem 100 L, Srpica 30 L.

Dobrodelnost. — Za slov. sirotišče: županstvo Šandrež 40 L, Trnovo na Notranjskem 70 L, Hranilnica in posojilnica v Pevni 100 L, Sovodnje 40 L, Sedlo 30 L, Slap 10 L.

KAMNJE. Preteklo soboto sta se tu poročila Anton Slokar, po domače: Pikulč in Rezka Rovtar, vrla družbenica. Pri svatbi se je nabralo za Slov. sirotišče 80 Lir. Bog plačaj! Novoporočencema pa želimo vse najboljšje!

Vipavsko ljudstvo je pokazalo svoje dobro srce. Darovali so za Slovensko sirotišče v Gorici v roke našega poverjenika p. n. g. Benedikta Poniza: 1. Ajdovščina 878 L, sl. županstvo 200 L in N. N. še 100 L, 2. Lokavec (in Slokarji, Čohi, Gorenje, Kompari) 558 L 80 st. in sl. županstvo 40 L, 3. Šturje, Zapuže, Trnje, Grivče, Kožmani, Bizjaki in Slejkoti 431 L 80 st. in sl. županstvo 100 L, 4. Štomaž in Skulje 294 L 95 st. in 10 dinarjev, 5. Kamnje, Podgora, Potoče in Vrtovin 319 L 30 st. 6. Sv. Križ (in Cesta, Dobravlj, Plače in Male Zablje) 294 L 50 st. in sl. županstvo 140 L, 7. Velike Zablje 168 L 75 st. 8. Ustje 96 L 10 st. 9. Uhanje in Dolenje (poslednje pod občno Planina) 47 L. Skupna svota 3629 L 20 st.

V teh zneskih so lepe svote, ki so jih darovali in sicer po 50 L: P. n. Franc Repič, trgovec v Ajdovščini, Franc Repič, župan v Šturjah, Henrik Črnigoj, vikar v Lokavcu, trgovec Andrej Slokar (Lokavec), gospa Hmelak (Lokavec); po 40 L: Leopold Cigoj, vikar v Štomažu, obitelj Bratina v Velikih Zabljah v spomin blagopok. Jos. Črnigoja, trgovec Alojzij Slokar (Lokavec), nadučitelj Marmolja v Dobravljah za cestni odbor ajd. 40 L in zase še 20 L; po 30 L: trgovci Štefan Štekar v Ajdovščini, Avgusta Poniz v Ajd., po 25 L: N. N. v Sv. Križu, Ivan Bajec (Skrilje), Rudolf Hirt (Ajd.) notar Artur Lokar, trgovec R. Štucin v Šturjah, N. N. v Ajdovščini, Franc Črnigoj, župnik v Kamnjah, 16 L, 4 po 15 L, 1 po 12 L, 53 po 10 L, 3 L. Post (Lokavec); dalje 10 po 20 L, 1 po 8 L, 4 po 7 L, 5 po 6 L, 133 po 5 L in druge zneske od 4 L do 15 st. — Bog poplačaj vsem obilo!

Mizarske izdelke

vsake vrste stare in nove se dobi po nižjih cenah v Raštelu št. 37.

Vabilo

23. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Črničah,

- ki se bo vršil na Binkoštno nedeljo, 4. junija t. l. ob 4 popoldne v zadružni hiši.
1. Poročila načelstva.
 2. Poročila nadzorstva.
 3. Odobrenje zadružne bilance za leto 1921.
 4. Slučajnosti.

NAČELSTVO.

Županstvo Biljana.

Št. 317. dne 20. maja 1922
Na podlagi čl. 1 predsedstvenega odloka z dne 1. februarja 1922 se razglša, da je imenik oseb pristojnih v tukajšnjo občino, in ki na podlagi S. Germanske mirovne pogodbe zadobijo italijansko državljanstvo po polnem pravu, razporejeni v tuk. obč. uradu z dnem 20. maja 1922. — V teku 30 dni vsakrati ki je na tem interesiran lahko ugovarja pri tuk. županstvu proti opustitvi vpisa ali pogrešenemu vpisu.

Župan: Maurič.

Izvežbanega tajnika

sprejme županstvo občine Renče. Pogoji: Treznost, vestnost, znanje slovenskega in italijanskega jezika v govoru in pisavi. Plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošiljajo do 15. junija.

ŽUPANSTVO RENČE.

SREBRNE KRONE, GOLDINARJE plačuje po najvišjih dnevnih cenah, ter kupuje staro zlato. *Savorgnani zlatar*, Nunska ul. 9.

Proda se hiša in poleg nje stavbišče

ob jako prometni ulici v Gorici. Za hišo in stavbiščem je še prav obširen vrt, deloma z mladim sadnim drevjem zasajen. Več se izve pri upravi »Gor. Straže«.

Otilija Calligaris
modistka.

Velika izbira :: klobukov :: za gospe in otroke.
Gorica, ulica Stretta 4.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na dunajski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.
Gorica (Piazza grande) Travniki hiša Paternoll.

Izjava *)

Podpisani preklicujem vse, kar sem pred volitvami govoril proti bivšemu županu Antonu Zucchiatti iz Medane, ker sem se prepričal, da je gosp. Zuchiatti aprovizacijski denar vložil pri »Banca del Friuli« v Krminu na račun županstva do končnoveljavnega odloka upravne oblasti.

Medana, dne 20. maja 1922,
Lovrenc Toroš.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor zahteva zakon.

ANTON TERPIN in Comp.

nova zaloga
manufakturnega blaga
v Gorici, Via Rastello št. 10

se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence.
Na drobno! Na debelo!

PRIPOROČA SE

»La fondiaria & Vzajemna zavarovalnica« proti požaru i. t. d. i. t. d.

Potovalce in krajevne zastopnike sprejema Drag. Starec prod. inspektor za Julijsko Benečijo Trst Barkovlje.

IŠČEM učenca za trgovino z mešanim blagom na deželi. Naslov: Štefan Bavdaž, Podgrad (Istra.)

POLJEDELCI!

Pri trdki C. Leonardig, Gorica, ulica Carducci št. 12. (Gospodsk. ulica) pri treh Kronah, dobite veliko zalogo prvovrstnih kos iz nemškega jekla, po najzmernejših cenah. Izredna prilika!

Kmečka banka

registrovana zadruga v omejeno zavezo v Gorici Piazza De Amicis — prej Koren — št. 12, posluje vsaki dan razen nedel in praznikov. Sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 5%. Dovoljuje posojila na vknjižbo in poročstvo pod ugodnimi pogoji.

Hiša v Kobaridu

št. 91 s zemljiščem je na prodaj. Pojasnila daje g. Gobessi Benigno Udine, via Emilia št. 21. Beinars.

AMBULATORIJ

za spolne, sifilitične, kožne in otroške bolezni
D. RA G. & A. DE LEO
Specialista spopolnjena na pariški kliniki
Moderno zdravljenje sifilitične bolezni, soženja in vnetja cervikalne kapavca.
Preizkušnja krvi za ugotovitev sifilitičnih okužanj.
Sprejemata od 10 do 12 in od 14 do 17.
GORICA, Piazza Nicolò Tommaseo (Piazzetta) N. 8.

Draščik Karol

pek in sladničar Via Carducci 21 sprejema različna naročila za birmo, n. pr. šatulje, običajne reste kolačev, torte, šarteljine in vse v to stroko spadajoča dela. :: Priporoča se za mnoga naročila ::

Dr. E. D'OSVALDO

specijalist za

očesne bolezni

perfekcioniram pri kliniki na Dunaju

Gorica - Piazza della Vittoria (Travniki) št. 6

... se je preselil ...
v Corso G. Verdi 24 „Trgovski Dom“
Sprejema od 9-11 in od 3-5.

„ADRIA“ PIVO

je najboljšje

Zaloga za Gorico in deželo
Franc Barzellini - Gorica

Via Silvio Pellico 10 (blizu Korna).

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Josip Kerševani

mehanič in puškar

v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vse posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5,
Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

J. Lenassi, Solkan.

Moka, sirč, oves, otrobi, kava, sladkor, špeh, olje, petrolej itd

BRUNO SAUNIG - GORICA

Via Carducci 3 — Telefon št. 162 — Via Carducci 3

Usnje

Cevlarske in sedlarske potrebščine
vrvi

Tržaški biči, bičevniki

Pasovi

Glavno zastopstvo Cavalier-Crema.

Sveče

Kadila

Vosek

Nakupuje čebelni vosek po dnevnih cenah.

PODRUŽNICA Ljubljanske kreditne banke :: V GORICI ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

**** Telefon št. 50. ****

Brzojavni naslov:
Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
SHS kron
50 MILIJONOV.

CENTRALA:

LJUBLJANA.

Rezerva SHS
kron
45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje,
Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂—12 n od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje